

LA LLUITA ANTIIMPERIALISTA ÉS LA CLAU DE L'ALLIBERAMENT ¹

(una entrevista amb Mateo Fossa)

Lev Trotski

23 de setembre de 1938

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de: “La lucha antiimperialista es la clave de la liberación”, en, *Escritos*, Tom X, Volum 1, Editorial Pluma, Bogotá, 1976, pp. 39-47.

Fossa: Segons la seua opinió, com es desenvoluparà l'actual situació a Europa?

Trotski: És possible que també aquesta vegada la diplomàcia assolisca arribar a un corrupte compromís. Però no durarà molt. La guerra és inevitable, i esclatarà en un futur immediat. Les crisis internacionals se succeeixen. Aquestes convulsions són els dolors de part de la pròxima guerra. Cada nou paroxisme serà més agut i perillós. Actualment no veig en el món cap força que pugui detenir el desenvolupament d'aquest procés, és a dir, el naixement de la guerra. Indefectiblement la humanitat patirà una horrible massacre.

Per descomptat, una oportuna acció revolucionària del proletariat internacional podria paraitzar el treball rapaç dels imperialistes. Però hem de mirar cara a cara la realitat. La immensa majoria de les masses treballadores europees segueixen la direcció de la Segona i la Tercera Internacional. Els dirigents de la Internacional Sindical d'Amsterdam recolzen plenament la política de la Segona i la Tercera i participen amb elles en els anomenats “fronts populars”.

La política del “front popular”, com ho demostren els exemples d'Espanya, França i altres països, consisteix en subordinar el proletariat a l'ala esquerra de la burgesia. Però tota la burgesia dels països capitalistes, tant la de dreta com la d'“esquerra”, està impregnada de xovinisme i imperialisme. El “front popular” serveix per a fer dels obrers carn de canó de la seua burgesia imperialista. I per a res més.

En l'actualitat, la Segona Internacional, la Tercera i la d'Amsterdam són organitzacions contrarevolucionàries l'objectiu de les quals és frenar i paraitzar la lluita revolucionària del proletariat contra l'imperialisme “democràtic”. Fins que no s'elimine la direcció criminal d'aquestes internacionals, els obrers restaran impotents per a oposar-se a la guerra. Aquesta és l'amarga i ineludible veritat. Hem de saber enfrontar-la i no consolar-nos amb il·lusions i balbuceigs pacifistes. La guerra és inevitable!

Fossa: Quines seran les seues conseqüències en la lluita que es lliura a Espanya i en el moviment obrer internacional?

Trotsky: Per tal de comprendre correctament el caràcter dels propers esdeveniments, primer que res hem de fer a banda la falsa teoria, totalment errònia, que la imminent guerra s'entaularà entre el feixisme i la "democràcia". Res més fals i ximple que aquesta idea. Els seus interessos contradictoris divideixen les "democràcies" imperialistes en tot el món. No seria difícil trobar a la Itàlia feixista en el mateix bàndol que Gran Bretanya i França si perd la fe en el triomf de Hitler. La semifeixista Polònia s'unirà a uns o altres, segons els avantatges que li oferisquen. En el curs de la guerra, la burgesia francesa, per tal de mantenir sotmesos els seus obrers i obligar-los a lluitar "fins a la fi", pot substituir la seua "democràcia" pel feixisme. La França feixista, al igual que la "democràtica", defensaria les seues colònies amb les armes a la mà. El caràcter rapaç de la nova guerra imperialista es demostrarà força més obertament que no en la de 1914 a 1918. Els imperialistes no lluiten per principis polítics sinó per mercats, colònies, matèries primeres, l'hegemonia sobre el món i tota la seua riquesa.

El triomf de qualsevol dels bàndols imperialistes significaria l'esclavitud definitiva de tota la humanitat, el doble encadenament de les actuals colònies i de tots els països dèbils i endarrerits, entre ells els pobles de Llatinoamèrica. El triomf de qualsevol dels bàndols imperialistes portaria l'esclavitud, la desgràcia, la misèria, la decadència de la cultura humana.

Quina és la sortida, em pregunta vostè? Personalment, no tinc cap dubte que una nova guerra provocarà una revolució internacional contra el domini de la humanitat per les rapaces camarilles capitalistes. Durant la guerra desapareixeran totes les diferències entre la "democràcia" imperialista i el feixisme. En tots els països s'imposarà una despietada dictadura militar. Els obrers i camperols alemanys moriran igual que els francesos i els anglesos. Els moderns mitjans de destrucció són tan monstruosos que, probablement, la humanitat només podrà suportar la guerra durant uns pocs mesos. La desesperació, la indignació, l'odi, empentaran les masses de tots els països bel·ligerants a revoltar-se amb les armes a la mà. El triomf del proletariat mundial posarà fi a la guerra i resoldrà també el problema espanyol, igual que tots els problemes actuals d'Europa i d'altres parts del món.

Aqueixos "dirigents" obrers que volen lligar el proletariat al carro de guerra de l'imperialisme que es cobreix amb la màscara de la "democràcia" són ara els pitjors enemics i els traïdors directes dels treballadors. Hem d'ensenyar als obrers a odiar i menysprear els agents de l'imperialisme perquè els enverinen la consciència. Hem d'explicar-los que el feixisme és només una de les formes de l'imperialisme, que no hem de combatre els símptomes externs del mal sinó les seues causes orgàniques, és a dir, el capitalisme.

Fossa: Quina és la perspectiva de la revolució mexicana? Com veu vostè la devaluació de la moneda en relació amb l'expropiació de les riqueses en terres i petroli?

Trotsky: No puc tractar detalladament aquests problemes. L'expropiació de les terres i les riqueses naturals constitueix per a Mèxic una mesura d'autodefensa nacional absolutament indispensable. Cap dels països llatinoamericans podrà salvar la seua independència si no satisfà les necessitats quotidianes dels camperols. La disminució del poder adquisitiu de la moneda és només una de les conseqüències del bloqueig imperialista contra Mèxic que ja ha començat. Quan hom lluita, les privacions materials són inevitables. La salvació és impossible sense sacrificis. Capitular davant dels imperialistes significaria lliurar-los totes les riqueses del país i condemnar el poble a la decadència i l'extinció. Per descomptat, les organitzacions obreres han de controlar que el pes de la pujada del cost de la vida no caiga fonamentalment sobre els treballadors.

Fossa: Què em pot dir sobre la lluita d'alliberament dels pobles llatinoamericans i els seus futurs problemes? Quina és la seua opinió sobre l'aprisme?

Trotsky: No conec suficientment la situació de cadascun dels països llatinoamericans com per a permetre'm una resposta concreta a les qüestions que vostè planteja. De totes maneres em sembla clar que les tasques internes d'aquests països no es poden resoldre sense una lluita revolucionària simultània contra l'imperialisme. Els agents dels Estats Units, Anglaterra, França (Lewis, Jouhaux, Toledano, els stalinistes) tracten de substituir la lluita contra l'imperialisme per la lluita contra el feixisme. En l'últim congrés contra la guerra i el feixisme fórem testimonis dels seus criminals esforços en aquest sentit. En els països llatinoamericans els agents de l'imperialisme "democràtic" són especialment perillosos, perquè tenen més possibilitats d'enganyar les masses que els agents descoberts dels bandits feixistes.

Prenguem l'exemple més simple i obvi. A Brasil regna actualment un règim semifeixista a què qualsevol revolucionari només pot considerar amb odi. Suposem, emperò, que el dia de demà Anglaterra entra en un conflicte militar amb Brasil. De quina banda s'ubicarà la classe obrera en aquest conflicte? En aquest cas, jo personalment estaria junt amb el Brasil "feixista" contra la "democràtica!" Gran Bretanya. Per què? Perquè no es tractaria d'un conflicte entre la democràcia i el feixisme. Si Anglaterra guanyés, posaria a un altre feixista en Rio de Janeiro i lligaria el Brasil amb dobles cadenes. Si, per contra, en sortís triomfant Brasil, la consciència nacional i democràtica d'aquest país cobraria un poderós impuls que menaria a l'enderrocament de la dictadura de Vargas. Al mateix temps, la derrota d'Anglaterra assestaria un bon colp a l'imperialisme britànic i donaria un impuls al moviment revolucionari del

proletariat anglès. Realment, cal tenir el cap ben buit per a reduir els antagonismes i conflictes militars mundials a la lluita entre feixisme i democràcia. Cal saber descobrir a tots els explotadors, esclavistes i lladres sota les màscares amb què s'oculden!

En tots els països llatinoamericans els problemes de la revolució agrària estan indissolublement lligats a la lluita antiimperialista. Els stalinistes, traïdorament, paralitzen ambdós.

En les seues negociacions amb els imperialistes, els països llatinoamericans només serveixen al *Kremlin* de monedetes per al canvi menut. A Washington, Londres i París Stalin els diu: “Reconeguen-me com el seu igual i jo els ajudaré a aixafar el moviment revolucionari de les colònies i semicolònies; per a això tinc al meu servei a centenars d'agents com a Lombardo Toledano”. El stalinisme s'ha transformat en la lepra del moviment d'alliberament.

No conec l'apriste suficientment com per a arriscar un judici definitiu. A Perú l'activitat d'aquest partit és il·legal i, per tant, difícil d'observar. Al congrés de setembre contra la guerra i el feixisme, l'APRA, junt amb els delegats de Puerto Rico, adoptà una posició que, fins on jo la puc jutjar, fou valuosa i correcta. Només queda esperar que l'APRA no caiga en la trampa dels stalinistes, ja que això paralyzaria la lluita per l'alliberament del Perú. Crec que els acords amb els apristes, per a determinades tasques practiques, són possibles i desitjables amb la condició de mantenir una total independència organitzativa.

Fossa: Quines conseqüències tindrà la guerra en els països llatinoamericans?

Trotsky: Sens dubte, ambdós camps imperialistes s'esforçaran per atraure els països llatinoamericans cap al engolidor de la guerra, per a després esclavitzar-los completament. La buida xerrameca “antifeixista” només serveix per a preparar el terreny a un únic d'ambdós imperialismes. Per a enfrontar-se a la ja preparada guerra mundial, els partits revolucionaris d'Amèrica Llatina han d'assumir immediatament una actitud irreconciliable envers tots els grups imperialistes. Els pobles llatinoamericans hauran d'estretir més íntimament els seus lligams basant-se en la lluita per la seua autopreservació.

En el primer període de la guerra, la posició dels països dèbils pot arribar a ésser molt difícil. Però, amb el passar dels mesos, els imperialistes esdevindran més i més dèbils. La lluita mortal entre ells permetrà als països colonials i semicolonials aixecar els seus caps. Per descomptat, açò s'aplica també als països llatinoamericans. Seran capaços d'assolir el seu propi alliberament si al capdavant de les masses es col·loquen partits antiimperialistes i sindicats vertaderament revolucionaris. Hom no pot escapar de les tràgiques situacions històriques per mitjà de martingales, frases buides o mesquines mentides. Hem de dir a les masses la veritat, tota la veritat i únicament la veritat.

Fossa: Segons la seua opinió, quines són les tasques que han d'encarar els sindicats, i quins mètodes han d'utilitzar?

Trotsky: Perquè els sindicats puguen organitzar al seu voltant, educar i mobilitzar el proletariat per a la lluita a favor de l'alliberament, han de superar els mètodes totalitaris del stalinisme. Els sindicats han d'obrir les seues portes als obrers de totes les tendències polítiques, amb la condició que en l'acció es respecte la disciplina. Qui utilitza els sindicats com si fossen una arma per a assolir objectius que els són aliens (especialment com a una arma de la burocràcia stalinista i l'imperialisme "democràtic") inevitablement divideix la classe obrera, l'afebleix i afavoreix la reacció. Que regne una democràcia total i honesta en els sindicats és la condició més important perquè haja democràcia al país.

Per a concloure, li demane que transmeta les meues salutacions fraternals als obrers de l'Argentina. No dubte que ni per un moment han cregut les desagradables calúmnies que han escampat per tot el món les agències stalinistes en contra de mi i dels meus amics. La lluita que mena la Quarta Internacional contra la burocràcia stalinista és la continuació de la gran lluita històrica dels oprimits contra els opressors, dels explotats contra els explotadors. La revolució internacional alliberarà tots els oprimits, incloent-hi els obrers de l'URSS.

¹ "La lluita antiimperialista és la clau de l'alliberament", *Socialist Appeal*, 5 de novembre de 1938.